

FIȘA DISCIPLINEI
Anul universitar 2025-2026
 Anul de studiu III / Semestrul 5

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	UNIVERSITATEA „1 DECEMBRIE 1918” DIN ALBA IULIA
1.2. Facultatea	FACULTATEA DE ISTORIE, LITERE ȘI ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI
1.3. Departamentul	DEPARTAMENTUL DE ISTORIE, ARHEOLOGIE ȘI PATRIMONIU
1.4. Domeniul de studii	ISTORIE
1.5. Ciclul de studii	LICENȚĂ ARHEOLOGIE
1.6. Programul de studii/calificări COR/grupă de bază ESCO*	ISTORIE-ARHEOLOGIE / calificări COR (ESCO): istoric (COR 263302), istoriograf (COR 263303), arheolog (COR 263206); oportunități: cercetare, instituții muzeale și de patrimoniu; acces în ciclul de masterat.

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		INTRODUCERE ÎN ISTORIA RELIGIILOR			2.2. Cod disciplină		A.3104	
2.3. Titularul activității de curs			Conf. univ. dr. Ileana Burnichioiu					
2.4. Titularul activității de seminar / laborator			Drd. Andrea Györfy					
2.5. Anul de studiu	III	2.6. Semestrul	5	2.7. Tipul de evaluare (E/C/VP)	E	2.8. Regimul disciplinei (O – obligatorie, Op – opțională, F – facultativă)	O	

3. Timpul total estimat

3.1. Număr ore pe săptămână	3	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/laborator	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5. curs	28	3.6. seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp					ore
a. Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					30
b. Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					23
c. Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					20
d. Tutorat					4
e. Examinări					2
f. Alte activități universitare (vizite de studiu, consultații proiecte, etc.)					4

3.7 Total ore studiu individual (a+b+c)	73
3.8 Total ore activități universitare (d+e+f+3.4)	52
3.9 Total ore pe semestru (3.7+3.8)	125
3.10 Numărul de credite**	4

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Nu este cazul (disciplină obligatorie; recomandat: Istorie antică, Istorie medievală, Introducere în arheologie).
4.2. de competențe	-

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Sală de curs cu videoprojector / display interactiv; acces la internet; resurse bibliografice (fizice și electronice).
5.2. de desfășurare a seminarului/laboratorului	Sală de seminar cu posibilități de lucru pe grupe; acces la internet; platformă e-learning pentru materiale și feedback.

6. Competențe specifice acumulate

Competențe/rezultate ale învățării specifice programului de studii	C5. Prezintă rezultatele analizelor – elaborează documente de cercetare sau susține prezentări pentru a raporta rezultate și interpretări.
Competențe transversale	-

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Dobândirea unui cadru conceptual și metodologic pentru înțelegerea evoluției și diversității fenomenelor religioase din Antichitate și Evul Mediu, prin corelarea surselor scrise, iconografice și arheologice și prin integrarea acestora în contexte istorice și culturale.
7.2 Obiectivele specifice	La finalul disciplinei, studentul va fi capabil să: 1) definească și utilizeze riguros conceptele de bază (religie, mit, ritual, sacru/profan, cult, sincretism) și principalele abordări în studiul religiilor. 2) identifice și caracterizeze principalele tradiții și sisteme religioase ale lumii antice și medievale (Orientul Apropiat, Egipt, Grecia, Roma, Iran, iudaism, creștinism, islam), cu accent pe interacțiuni și circulații culturale. 3) analizeze critic surse primare și secundare (texte, epigrafie, iconografie, vestigii) și să formuleze interpretări argumentate. 4) compare fenomene religioase și să evalueze rolul religiei în dinamica socială, politică și culturală. 5) comunice coerent, oral și în scris, rezultate ale analizei, respectând standardele de redactare științifică și etica academică.

8. Conținuturi*

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Introducere. Tematică și bibliografie. Concepte. Istoria religiilor în cultura modernă: școli, metode; abordări istorice, antropologice și arheologice; tendințe contemporane (2 h) 2. Credințe și practici religioase în preistorie: arheologia ritualului, spațiului sacru și simbolului (2 h) 3. Religii în Mesopotamia și Orientul Apropiat antic: panteonuri, mituri, ritualuri, instituții (2 h) 4. Egiptul antic: religie și regalitate; temple; credințe funerare și reprezentări ale lumii de dincolo (2 h) 5. Grecia preelenică și Grecia clasică/elenistică: mit, cult, oracole, religie civică (2 h) 6. Religia romană: religia civică, cultul imperial; cultele de mistere; mișcări religioase tardo-antice (2 h) 7. Iranul antic: zoroastrismul; dualisme; tradiții iraniene în Antichitatea târzie (2 h) 8. Iudaismul (I): istorie, instituții, texte; iudaismul de-al Doilea Templu (2 h) 9. Iudaismul (II): diaspora; iudaismul rabinic; interacțiuni cu lumea greco-romană (2 h) 10. Originile creștinismului: surse; Isus din Nazaret; comunitățile apostolice; primele controverse (2 h) 11. Creștinismul în Evul Mediu occidental: instituții, monahism, cultură religioasă și viață cotidiană (2 h) 12. Creștinismul în Evul Mediu răsăritean: Bizanț și lumea slavă; creștinarea; particularități liturgice și culturale (2 h) 13. Islamul: origini și surse; instituții; expansiune; conviețuire, minorități și contacte interconfesionale (2 h) 14. Reforma și Contrareforma în Europa occidentală: Luther, Calvin, Reforma engleză; instituții, confesiuni și viață religioasă (2 h).	Expunere interactivă, conversație dirijată, studii de caz, analiză de surse (texte/imagini/artefacte), mini-dezbateri.	2 h pentru fiecare temă.
Bibliografie (selecție) Engler, Steven; Stausberg, Michael (eds.), <i>The Routledge Handbook of Research Methods in the Study of Religion</i>, 2nd ed., Routledge, 2022. Davie, Grace; Leustean, Lucian N. (eds.), <i>The Oxford Handbook of Religion and Europe</i>, Oxford University Press, 2022. Salzman, Michele R. (ed.), <i>The Cambridge History of Religions in the Ancient World</i>, Cambridge University Press, 2012. Meyer, Birgit (ed.), <i>Things: Religion and the Question of Materiality</i>, Fordham University Press, 2012. Filoramo, G. (coord.), <i>Istoria religiilor</i>, vol. I-V, Polirom, Iași, 2008 (ed. rom.) Flinn R. Fr., Melton J. G., <i>Encyclopedia of Catholicism</i>, New York, 2007. Bowker J., <i>The Concise Oxford Dictionary of World Religions</i>, Oxford – New York, 2007. Eliade, M., <i>Tratat de istoria religiilor</i>, București, 2005. Filoramo G. et al., <i>Manual de istorie a religiilor</i>, București, 2003. Eliade, M., <i>Istoria credințelor și ideilor religioase</i>, vol. I-III, Humanitas, București (ed. rom., reed.). Ferrari A., <i>Dicționar de mitologie greacă și romană</i>, Iași, 2002. <i>Originile creștinismului</i>, Iași, 2002. Davy Marie-Madeleine (ed.), <i>Enciclopedia doctrinelor mistice. Șamanism, greci, evrei, gnoză, creștinism primitiv</i>, vol. I-III, Timișoara, 1997-1999.		

Delumeau, J. (coord.), <i>Religiile lumii</i> , București, 1996, 2014. Eliade M., Culianu, I.P., <i>Dicționar al religiilor</i> , București, 1993, 2007.		
8.2. Seminar-laborator		
1. Metode și surse: exerciții de identificare și analiză critică de surse (scrise, epigrafice, iconografice, arheologice); comportament religios în preistorie: interpretarea contextelor arheologice; studii de caz (2 h) 2. Șamanismul și religiile arhaice: concepte, tipologii, dezbateri (2 h) 3. Religiile de mistere și sincretismul în Antichitate: studii de caz (2 h) 4. Hinduismul și budismul: concepte, texte și practici; comparații (2 h) 5. Jainismul și taoismul: teme majore și interpretări (2 h) 6. Confucianismul și șintoismul: religie, etică, ritual; aplicații pe materiale vizuale/documentare (2 h) 7. Reforma și Contrareforma în Europa occidentală: Luther, Calvin, Reforma engleză; confesiuni, instituții și practici (2 h)	Dezbateri ghidate, lucru pe grupe, fișe de lectură, prezentări/recenzii, analiză de imagini, texte și materiale video, învățare prin problematizare.	2 h pentru fiecare temă.
Bibliografie (selecție) Engler, Steven; Stausberg, Michael (eds.), <i>The Routledge Handbook of Research Methods in the Study of Religion</i> , 2nd ed., Routledge, 2022. Davie, Grace; Leustean, Lucian N. (eds.), <i>The Oxford Handbook of Religion and Europe</i> , Oxford University Press, 2022. Insoll, Timothy (ed.), <i>The Oxford Handbook of the Archaeology of Ritual and Religion</i> , Oxford, 2020. Salzman, Michele R. (ed.), <i>The Cambridge History of Religions in the Ancient World</i> , Cambridge University Press, 2012. Meyer, Birgit (ed.), <i>Things: Religion and the Question of Materiality</i> , Fordham University Press, 2012. Filoramo, G. (coord.), <i>Istoria religiilor</i> , vol. I-V, Polirom, Iași, 2008 (ed. rom.) Flinn R. Fr., Melton J. G., <i>Encyclopedia of Catholicism</i> , New York, 2007. Bowker J., <i>The Concise Oxford Dictionary of World Religions</i> , Oxford – New York, 2007. Eliade, M., <i>Tratat de istoria religiilor</i> , București, 2005. Filoramo G. et al., <i>Manual de istorie a religiilor</i> , București, 2003. Eliade, M., <i>Istoria credințelor și ideilor religioase</i> , vol. I-III, Humanitas, București (ed. rom., reed.). Ferrari, A., <i>Dicționar de mitologie greacă și romană</i> , Iași, 2002. <i>Originile creștinismului</i> , Iași, 2002. Davy Marie-Madeleine (ed.), <i>Enciclopedia doctinelor mistice. Șamanism, greci, evrei, gnoză, creștinism primitiv</i> , vol. I-III, Timișoara, 1997-1999. Bonte, P.-Izard, M. (coord.), <i>Dicționar de etnologie și antropologie</i> , Iași, 1999. Eliade, M., <i>Șamanismul și tehnicile arhaice ale extazului</i> , București, 1997, 2014. Delumeau, J. (coord.), <i>Religiile lumii</i> , București, 1996, 2014. Eliade, M., Culianu, I.P., <i>Dicționar al religiilor</i> , București, 1993, 2007.		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Disciplina contribuie direct la formarea competențelor profesionale de analiză critică a surselor și de interpretare a fenomenelor istorice, prin familiarizarea cu metodele studiului religiilor. Tematica sprijină obiectivele programului Istorie-Arheologie privind înțelegerea proceselor culturale, a patrimoniului material și a dinamicii identitare, precum și dezvoltarea comunicării științifice (prezentări, recenzii, eseuri). Activitățile de seminar sunt proiectate pentru a consolida competențele transversale (lucru în echipă, gestionarea sarcinilor, etică academică) și pentru a asigura transferul către disciplinele de specialitate și spre practica de cercetare și patrimoniu.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Acuratețea și coerența cunoștințelor; capacitatea de analiză și sinteză; argumentare; utilizarea terminologiei.	- examen parțial (scris, pe bază de curs) - examen final (oral, pe bază de curs)	30% 30%
10.5 Seminar/laborator	Participare activă pe parcursul semestrului; fișe de lectură; prezentare/recenzie; aplicarea metodelor pe studii de caz.	- portofoliu (fișe de obiect + exerciții de analiză) - prezentare orală; evaluare pe parcurs.	40%

Data completării
29.09.2025

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

Data avizării în departament

Semnătura directorului de departament
1.10.2025